

Käytiin juurilla

“Pikavuoro” Vaasa – Lumivaara – Viipuri – Vaasa suuntasi keulan kohti Lumivaaraa. Heti ensimmäiseltä pysäkillä nousi autoon Karjalan “veteraaneja” sekä ensikertalaisia, joukossa viiden (5) kuukauden ikäinen Iida Keravalta.

Sortavalassa teimme pienen kiertoajelun, Eija Myllys kertoi meille suomalaisten entisestä Sortavalasta. Lahdenpohjassa juhlittiin Venäjän itsenäisyyspäivää 12. kesäkuuta rannalla ja musiikki pauhasi myöhään iltaan asti.

Kirkossa

Lumivaaran kirkossa urkuparvelta lauloimme suvivirren ja Rapon Roobertin jälkeläisistä Roope soitti klarinetilla Karjalankunnailta sekä Synnyinmaan laulun. Roopen esitys sai monen silmäkulman kostumaan. Matka seurueeseemme kuului myös rovasti Jorma Pakkanen, joka siunasi alttarilla nuoret juurien etsijät. Matkalaisten kynttilät sankarihautausmaan muistomerkillä laskivat Roope ja Valtteri Rapo sekä Matias Salminen. Lauloimme vielä Karjalaisten laulun ja huusimme kolminkertaisen eläkön-huudon Lumivaaralle.

Tervajärvellä

Meidän ryhmä matkasi Tervajärvelle appeni maille. Raija kertoi nuorisolle, mitä oli näillä paikoilla aikoinaan sijainnut. Iidakin teki ensimmäiset käännökset mummonsa isän mailla. Nuorten kohokohtana oli uiminen. Tervajärven rantaan mennessämme poikkesimme Pitkäsän talossa asuvaa mummoa tapaamassa.

Tervajärven rannalle pääsy

heilutti Iidaa vaunuissa, välillä piti vaunuja ja Iidaa kantaa “pitospuilla”. Ei kestänyt kauaa, kun vedestä kuului iloinen nauru ja polske, kuin silloin joskus ennen. Rannalla nautimme kahvit ja räiskäleet, joiden tuoksu sai vedessä olijat nousemaan rannalle.

Kumolassa

Karjalan aurinko porotti aamusta jälleen kirkkaana, kun päiväretkemme pääkohteet Lementtilän ja Savolaisenryhmä odottivat meitä. Ensimmäisenä valloitimme Kontiovaaran, jonka korkeus on n. 88 m. Vaaralle kapusimme ja näimme kauniin Karjalan edessämme. Nuoret matkalaiset olivat tyytyväisiä näkemäänsä ja heitä puhutti Kontiovaaralla Lumivaaran kirkon kohtalo, näimähän kirkon tornin puiden latvojen yläpuolella.

Kontiovaaran jälkeen osa otti suunnaksi Linnavuoren valloittamisen. Veimme alhaalta tuommamme kivet meidän “muistomerkillä”. Poikia ihmetytti Linnavuorella olleet pääkallo ja luut. Ovatko ne hirven vai karhun vai? Ihailimme maisemia ja annoimme lidan metsämansikalle vettä. Ahti lupasi käydä tarkastamassa mansikan kypsymisasteen heinäkuussa.

Sain työlläni lapsenlastani Kumolan ja Kesvalahden välisellä tiellä vaunuissa. Mikä oli sen puhuttelevampaa, kuin katsella suuria sinisiä silmiä ja hymyilevää suuta perinnemaisemassa juurillamme. Ja ajatus velimiehestä Taistosta, joka oli suurin piirtein lidan ikäinen evakkomatallaan. Äidin rintaa ja vattuhilloa repussa eväänä. Olikohan Iida Taiston jälkeen ensimmäinen, joka oli kotikulmilla näin pienenä?

Lumivaaralaista jälkipolvea Lahdenpohjassa. Vasemmalta Matias Salminen, Roope Rapo, Kari Rapo sylissä Iida Jalava ja Valtteri Rapo. Kuva: Jaana Rapo.

Viimeinen ilta

Kävimme Ihalassa maksamassa “suntiolle” korvauksen hautausmaiden hoidosta. Laskimme kynttilät omaistemme ja luterilaisen hautausmaan muistomerkillä. Vaimoni havaitsi kynttilän, joka paloi mökkimme edessä olevan kiven päällä. Hän kysyi mikä tuo on? Kerroin, että kynttilä palaa muistomerkillä RT-3:n muistoksi, olihan isäni aikoinaan RT-3:n matruusi.

Pakatessamme seurassimme Lahdenpohjassa metsäpaloa vastakkaisella rannalla miettien, kuinka kauan se saisi jatkaa paloaan ennen kuin kukaan siihen puuttuu. Samalla myös pohdimme kysymystä: “Mitä ottaisit mukaan jos joutuisit evakkoon?”

Mitä jäi - plussat ja miinukset

Mieleen jäi nuorten positiivinen suhtautuminen Karjalaan; “tämä kuuluisi meille”. Samoin hyvä mieli, kun sai käyttää Tervajärven ja Kumolan koivu- ja vihtana. Löydöt Ala-Antin mailta Iidalle ja Tatulle. Rooben kotikuusen tuoksu. Kirkko oli suurin piirtein ennallaan ja sankarihautausmaa siistissä kunnossa. Luterilaiselle hautausmaalle oli haudattu paljon paikallisia. Tuhoutuvatko meidän omaisten hautapaikat?

Linnavuori Lemetilän ryhmässä

“Jaakkiman (Jaakimvaara) Linnavuori merenlahden rannassa, Kumolan kylän Lemetilän ryhmän luona, on 37 m korkea, soikea, ja kalju mäki, jonka

päällystä on noin 200 ask. pitkä. Laen länsipuolella on muutamia isoja ja paljon pieniä kiviä, joista ei voi päättää siinä vallia olleeksi.

Vuoren korkeasta ja jyrkstä muodosta sekä siitä päättäväen, että se on yksinäisen kylän vieressä, näyttää kuitenkin luultavalta, että se ammoikin on ollut varustettu. Toinen Lumivaaran linnavuorista sijaitsee Harvian (Harvion) kylän Osippalan saaren pohjoispäässä Ahokkaan (lautamiehen) maalla.

Emäpitäjässä Jaakkimassa on useampi linnavuori, joistakin on käytetty linnamäki nimeä.” (Lähde: Suomen muinaislinnat, Hjalmar Appelgren 1891)

Ukko Kari

Matka “kotiin” Jaakkiman Aurajoelle

Ensimmäisen matkan teimme sisarusten kesken vuonna 1993. Meitä Aurajoella asuneita ja syntyneitä, Kalle ja Lempi Pitkäsän lapsia oli mukana 7. Pentti, Maija-Liisa miehensä Arvin kanssa, Pauli, Tapani, sekä Paula ja Juhani ja Toivo.

Lähdimme Lahdenpohjasta mukaamme maksetun taksin perässä kohti Aurajokea, kuljettaja sanoi hyvin tuntevan tien sinne. Pääsimmekin perille joen rantaan. Oli sunnuntai ja ihmettelimme alueen hiljaisuutta, meille oli kerrottu, että ette te pääse sinne, koska paikka on sotilasaluetta. Kiertelimme oletettua asuinpaikkaamme noin 15 minuuttia, sitten paikalle ajoi koppelakkinen sotilashenkilö. Hän selvitti mukanamme olevalle tulkille että alueelta pitää poistua välittömästi. Tietenkin tottelimme häntä ja palasimme takaisin Lahdenpohjaan. Mieleen jäi kuitenkin ajatus, että vielä me tulemme uudestaan.

Sitten vuonna 2002, kun kuulumme Huuhanmäen sotilasalueen puretuksi, rohkenimme tehdä uuden matkan synnyinseudullemme. Sillä reissulla saimmekin tutkia aluetta tar-

kemmin. Mitään ei kuitenkaan löydetty.

Kolmas matka toden sanoo

Syksyllä 2005 laitoin Jaakkiman Sanomien nettiin keskustelupalstalle kyselyn entisistä naapureistamme. Olimmehan viimeksi asuneet 1945 Ylimarkussa. Mitään ei kuulunut, ajattelin että olemme jo sitä ikäluokkaa joka ei nettiä käytä. Mutta onneksi toisin kävi. Keväällä 2006 olikin Jaakkiman Sanomiin otettu mukaan laatimani kysely. Kiitos tästä lehdelle ja päätoimittajalle!!

Heti lehden ilmoituksen jälkeen sain sähköpostilla kyselyn, tunnenko Luukkaisen Antin? Tokihan lähinaapurini muistin. Selvitettiin puheilyhteydet Antin väyven kanssa. Kohta Antti soittikin, oli tosi mukavaa kuulla entisen naapurinpojan kuulumiset, olimmehan lapsena touhunneet samoilla tanterilla. Monet seikkailut palautuivat mieleen. Antti Luukkainen asuu vaimonsa kanssa Laihiällä. Sain häneltä päivää ennen Aurajoelle lähtöämme kartan, johon oli mer-

Kuva Aurajoesta läheltä entistä kotiani on seinällä tauluna, siitä on mukava katsella lapsuuden maisemaa.

kitty kotini rakennusten paikat. Näillä tiedoilla sitten osasimmekin kotikonnulla. Ei sieltä kuitenkaan löytynyt muuta kuin oletettu saunan kivijalka. Joki oli sentään paikallaan.

Aurajoen koulu 60 vuotta

Kävimme myös Aurajoen koululla, siellä sattui olemaan väli-

tunti ja lapsia piha täynnä. Kyselimme ensin suomeksi tietoja mutta ei oikein “jummarrettu” toisiamme. Piti vaihtaa englanniksi, sitä oppilaatkin osasivat jotakuinkin hyvin. Kohta meidät ohjattiinkin opettajien huoneeseen, jossa johtajatar hyvällä kielitaidolla kertoi koulun nykyvaiheista. Hän oli hyvin kiinnostunut kun kerroin käyneeni vuonna 1943 koulun jou-

lujuhlassa. Kerroimme että kotimme on ollut parin kilometrin päässä koululta. Vanhin veljeni Pentti oli jo oppilaana siellä asuessamme. Koulu vietti 60-vuotisjuhlaa 6.10.2006, meidätkin pyydettiin sinne mukaan, mutta se matka ei kuitenkaan toteutunut. Tuntui kuitenkin hyvältä että koululla on käytössä niinkuin ennenkin. Oppilaita nytkin noin 70, pääosin Huuhanmäen entisen sotilasalueen asukkaiden lapsia.

Entiseltä kotini pihamaalta otin mukaan kuusentaimen, se on juurtunut hyvin poikani Ilpon tontilla, mukava muisto Aurajoelta, kotoa. Matkasta jäi oikein mieluista tunne tuonne sisimpään. Toiveena on vieläkin uusi matka.

Aleksis Kivi on sanonut hyvin asian kotiseudusta, haluan lainata sen tämän lopuksi, se kertoo meille evakoille todella paljon.

“Ei maassa eikä taivaassa ole paikkaa niin rakasta kuin se jossa synnyimme ja kasvoimme ja jonka tantereilla pieninä piimäpartaisina piehtaroiimme”

Pauli Pitkänen